

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Samhällskunskap

Tema: Nationalekonomiska teorier

Koppling till styrdokument

	Nationalekonomiska teoriers framväxt och genomslagskraft utifrån historiska villkor och motsättningar, till exempel merkantilism, ekonomisk liberalism, marxism, keynesianism och monetarism. Frågor om tillväxt, makt, inflytande, ett hållbart samhälle, digitalisering, miljö och resursfördelning i relation till de ekonomiska teorierna. Det nutida samhällets politiska
Centralt innehåll	utveckling utifrån historiska ideologiska villkor, till exempel mänskliga rättigheter, nationalism, kolonialism och jämställdhet, i relation till maktfördelning och ekonomiska villkor. Frågor om aktörens handlingsfrihet kontra strukturella villkor. Tematisk fördjupning i samhällsfrågor. Tillämpning av samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder i arbetet med komplexa samhällsfrågor.
Betygskriterium (E)	Eleven kan översiktligt redogöra för några centrala teorier och översiktligt diskutera deras styrkor och svagheter. Dessutom kan eleven översiktligt redogöra för hur teorierna påverkar nutidens ekonomiska, politiska och sociala förhållanden samt hur dessa förhållanden kan förstås utifrån teorierna. Eleven kan analysera komplexa samhällsfrågor och identifiera orsaker och konsekvenser. I analysen använder eleven med viss säkerhet samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder. Eleven diskuterar översiktligt orsakerna samt politiska, ekonomiska och sociala konsekvenser av olika lösningar på samhällsfrågor. Eleven kan ge enkla argument för sina ståndpunkter och värderar med enkla omdömen andras ståndpunkter. I arbetet med samhällsfrågor kan eleven med viss säkerhet söka, granska och tolka information från olika källor, göra adekvata källhänvisningar samt göra enkla reflektioner om källornas relevans och trovärdighet. Eleven kan, med viss säkerhet och på ett strukturerat sätt, uttrycka sina kunskaper i samhällskunskap i olika presentationsformer.

Lärrarledda instruktioner

1. Introduktion till nationalekonomiska teorier (10 min)

- Definition av ekonomiska teorier och deras betydelse.
- Översikt över olika teorier som ska diskuteras.
- Fråga eleverna vilka teorier de redan känner till.
- Ge exempel på hur dessa teorier tillämpas i dagens samhälle.

2. Gruppdiskussion: Jämförelse av teorier (15 min)

- Dela in eleverna i grupper och tilldela varje grupp en teori.
- Diskutera teorins styrkor och svagheter.
- Förbered att dela med sig av diskussionerna med klassen.
- Anteckna nyckelpunkter för att dela med sig senare.

3. Presentation av teorier (15 min)

- Varje grupp presenterar sin teori.
- Kort diskussion efter varje presentation.
- Ge konstruktiv feedback på presentationerna.
- Ställ öppna frågor för att fördjupa förståelsen.

4. Avslutande reflektion och sammanfattning (10 min)

- Sammanfatta vad eleverna har lärt sig om teorierna.
- Diskutera relevansen av teorierna i nutidens samhälle.
- Fråga eleverna vilka teorier som imponerade mest på dem och varför.
- Gå igenom eventuella kvarstående frågor.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Merkantilism:** En teori som betonar statens kontroll över ekonomin för att främja nationell rikedom. Det är viktigt att eleverna förstår historiska kontexter och dess påverkan på dagens ekonomiska system.
- **Ekonomisk liberalism:** En teori som främjar fri marknad och minimala statliga ingripanden. Diskutera hur detta påverkar global handel och ekonomisk politik.
- **Marxism:** Fokus på klasskamp och kritik av kapitalismen. Det är avgörande att eleverna känner till de historiska och sociala kontexterna där denna teori har vuxit fram.
- **Keynesianism:** En teori som förespråkar statlig intervention för att

stabilisera ekonomin. Diskutera betydelsen av detta i dagens ekonomiska frågor.

- **Monetarism:** Betonar vikten av penningmängden för att kontrollera inflationen. Eleverna ska förstå hur monetära policyer påverkar ekonomin.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Ekonomi	Studien av hur samhällen hanterar resurser.	Från grekiska "oikonomía", vilket betyder husförvaltning.
Marknad	Plats eller system där köp och försäljning sker.	Från latin "mercatus", som betyder handel.
Teori	Systematiserad kunskap inom ett specifikt område.	Från grekiska "theoria", vilket innebär att se eller observera.

Diskussionsfrågor

- A. Hur skulle världen se ut om en av teorierna blev den enda som följdes globalt?
- B. Vilka konsekvenser har ekonomiska teorier haft på dagens samhällsstrukturer?
- C. Kan vi hitta exempel på hur dessa teorier tillämpas i vår vardag, och i så fall hur?

Aktivitet

Som lektionsaktivitet ska eleverna skapa en visuell presentation där de jämför och kontrasterar två ekonomiska teorier. Detta kan göras genom att använda PowerPoint, affischer eller digitala verktyg. De ska inkludera centrala begrepp, styrkor och svagheter samt samtida exempel. Aktiviteten främjar kreativitet och fördjupad förståelse.

Exit-ticket

Fråga	Svar
Vad innebär merkantilism?	Statligt kontrollerad ekonomi för att maximera nationell rikedom.
Vilka är de centrala idéerna inom keynesianism?	Statlig intervention för att stabilisera ekonomin under lågkonjunkturer.
Kan marxism tillämpas idag?	Ja, men det kräver omtolkning av begreppen utifrån moderna samhällsstrukturer.
Hur påverkas inflationen av monetarism?	Genom kontroll av penningmängden för att dämpa inflationen.
Ge ett exempel på ekonomisk liberalism i praktiken.	Frihandelsavtal mellan länder.

Hemuppgift

Eleverna ska skriva en essä på 1-2 sidor (A4) där de analyserar en av de ekonomiska teorierna och dess påverkan på ett nutida samhällsproblem. De ska använda relevanta källor och inkludera sina personliga reflektioner.

Citat

“Det är ekonomin, dumma!” – James Carville, 1992. Citatet syftar på att ekonomin alltid är en central fråga i politik och samhälle. Det knyter an till lektionen genom att påminna om vikten av att förstå ekonomiska teorier i dagens politiska diskussioner.

Tags: [Lektion](#)